

Resultat från inventeringar av järv i Sverige 2004

Innehåll

VERSIONER	2
1. INLEDNING	3
2. METOD	3
2.1. ORGANISATION	3
2.2. ROVDJURSFORUM	4
3. RESULTAT	4

Versioner

Detta är version 1.1.

Version	Utgivningsdatum	Förändring
1.0	2005-02-28	-
1.1	2005-03-04	Endast mindre justeringar av texten har gjorts. Inga förändringar av inventeringsresultatet har gjorts.

Omslagsbild: Spårlöpa av järv i Rittakvågge, Lappland. Foto: Åke Aronson.

Den här rapporten kan beställas från Viltskadecenter, Grimsö forskningsstation, 730 91 RIDDARHYTTAN, 0581 - 920 70, 69 73 35. Den kan även laddas ned som pdf från Viltskadecenters hemsida: www.viltskadecenter.se

1. Inledning

Riksdagen har beslutat att björn, järv, lodjur, varg och kungsörn skall finnas i så stora antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och även kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. I propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57), som antagits av Riksdagen (protokoll 2000/01:88) anges olika mål för storleken på rovdjursstammarna. Målen uttrycks i antal årliga föryngringar, vilket för björn, järv, lodjur och varg innebär antal honor som föder ungar varje år och för kungsörn antal årliga häckningar. För järv är etappmålet 90 föryngringar, vilket motsvarar en stam på cirka 575 djur.

Länsstyrelserna som omfattas av renskötselområdet har sedan 1996 haft det regionala ansvaret för inventeringen av järv liksom för björn, lodjur, varg och kungsörn. Sedan 2002 har samtliga landets länsstyrelser detta ansvar. I denna rapport redovisas en nationell sammanställning av länsstyrelsernas inventeringsresultat från inventeringssäsongen 2004. I rapporten redovisas antalet föryngringar av järv 2004, det vill säga antalet kända kullar av järv som föddes i februari – mars 2004. Därtill redovisas den övriga förekomsten av järv som registrerades under perioden 1 januari – 31 december 2004.

2. Metod

Viltskadeförordningen (2001:724) samt *Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om inventering av rovdjursförekomst utanför samebyar* (NFS 2002:14) och *Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om inventering samt bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar* (NFS 2002:15)¹ reglerar inventeringsverksamheten i detalj. I NFS 2002:14 och NFS 2002:15 anges bland annat vilka inventeringsmetoder och vilka kriterier som ska användas vid kvalitetssäkring i fält och för att fastställa antalet föryngringar. Kvalitetssäkringen i fält får endast utföras av personer som utsetts av länsstyrelsen och som genomgått utbildning vid Viltskadecenter.

Inventeringsarbetet är främst inriktat på att fastställa antalet föryngringar av järv och i andra hand övrig förekomst. Förekomst registreras främst i områden utan föryngringar. Fastställandet av antal föryngringar grundar sig i huvudsak på lokalisering av järvlyor. Områden med tidigare kända järvlyor besöks regelbundet under mars – maj varvid eventuell aktivitet av järv registreras. Områden som bedöms kunna hysa reproducerande järvar, men där man inte tidigare känner till någon järvlya, besöks också i möjligaste mån under inventeringsperioden. Därtill görs även efterkontroller eller barmarkskontroller av platser där föryngring bedömts som trolig, men inte kunnat fastställas under tiden lyan nyttjades av järvhonan. Vid dessa kontroller registreras förekomsten av spår och andra tecken som tyder på att honan fött ungar. En föryngring bedöms som *säker* eller *sannolik* beroende på om ungar dokumenterats eller inte.

2.1. Organisation

Länsstyrelsernas ansvar för inventeringen omfattar planering, genomförande, dokumentation, sammanställning och utvärdering. Inventeringsarbetet beträffande järv bedrivs i samarbete med samebyarna. På Naturvårdsverkets och länsstyrelsernas uppdrag genomför Viltskadecenter utbildning av de personer som ges rätt att

---

¹ Från och med 1 januari 2005 gäller nya föreskrifter för inventering (NFS 2004:17 och NFS 2004:18).

kvalitetssäkra observationer i fält. Viltskadecenter gör även den nationella sammanställningen av länsstyrelsernas inventeringsresultat.

2.2. Rovdjursforum

Redovisningen av föryngringar och förekomst i denna rapport bygger på data från den nationella rovdjursdatabasen *Rovdjursforum*. Rovdjursforum är ett verksamhetsstöd för länsstyrelserna som har tagits fram av Naturvårdsverket i samarbete med bland andra Viltskadecenter. I Rovdjursforums inventeringsdel registrerar länsstyrelserna inventeringsdata för järv men också för björn, lodjur, varg och kungsörn.

Rovdjursforum innehåller även en viltskadedel där länsstyrelserna registrerar skador av rovdjur och annat fredat vilt samt ärenden som rör bidrag för att förebygga sådana skador på tamdjur, hundar och gröda. Inventeringsdelen togs i bruk våren 2004.

Rovdjursforum är Internet-baserad, vilket innebär att användare kan koppla upp sig mot den via bredband eller modem och registrera uppgifter eller ta del av det som finns registrerat varhelst han eller hon befinner sig och har tillgång till internetuppkoppling. Den höga tillgängligheten gör det möjligt att snabbt registrera uppgifter från inventeringsarbetet, samtidigt som andra användare kontinuerligt kan skapa sig en överblick. De som har tillgång till Rovdjursforum är i dagsläget företrädare från länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Viltskadecenter. Databasen är inte tillgänglig för allmänheten.

3. Resultat

Totalt 70 föryngringar av järv registrerades för 2004² (tabell 1, figur 2), alla inom renskötselområdet. De 70 föryngringarna fördelade sig på fyra län: Dalarnas (2), Jämtlands (11), Västerbottens (16) och Norrbottens län (41). 31 (44 %) av föryngringarna bedömdes som *säker föryngring* och 39 (56 %) av föryngringarna bedömdes som *sannolik föryngring*. Mer än hälften av föryngringarna finns således i Norrbottens fjällvärld och mindre än hälften är säkert dokumenterade. De totalt 70 föryngringarna utgör 78 % av etappmålet för järv som är 90 föryngringar.

Förekomst av järv registrerades 2004 i sex län: Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, varav Gävleborgs län inte berörs av renskötselområdet.

Ett nytt ersättningssystem för rovdjursförekomst i renskötselområdet infördes 1996 och samtidigt fick de länsstyrelser som omfattas av renskötselområdet ansvar för inventeringen av järv och övriga stora rovdjur. Antalet föryngringar av järv som dokumenterats sedan dess har varierat mellan 41 och 70 stycken (figur 1).

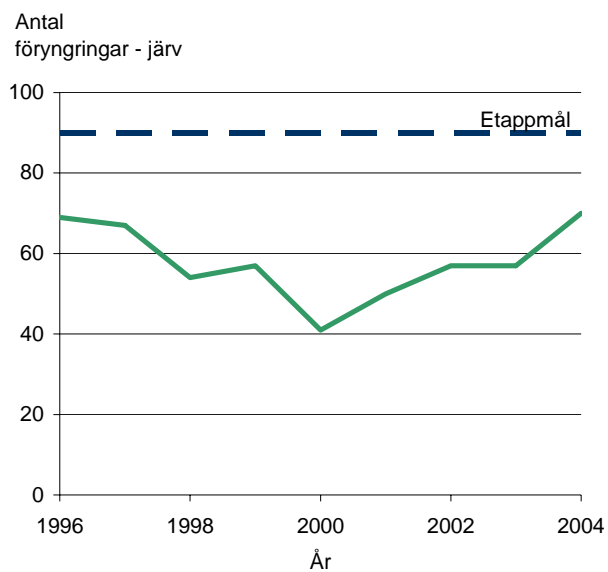
---

² De 70 föryngringarna inkluderar *inte* föryngringar beräknade enligt 7 § NFS 2002:15, som kan användas i ersättningssammanhang.

Tabell 1. Antal säkra och sannolika föryngringar av järv 2004 i Sverige fördelat per län samt inom och utanför renskötselområdet.

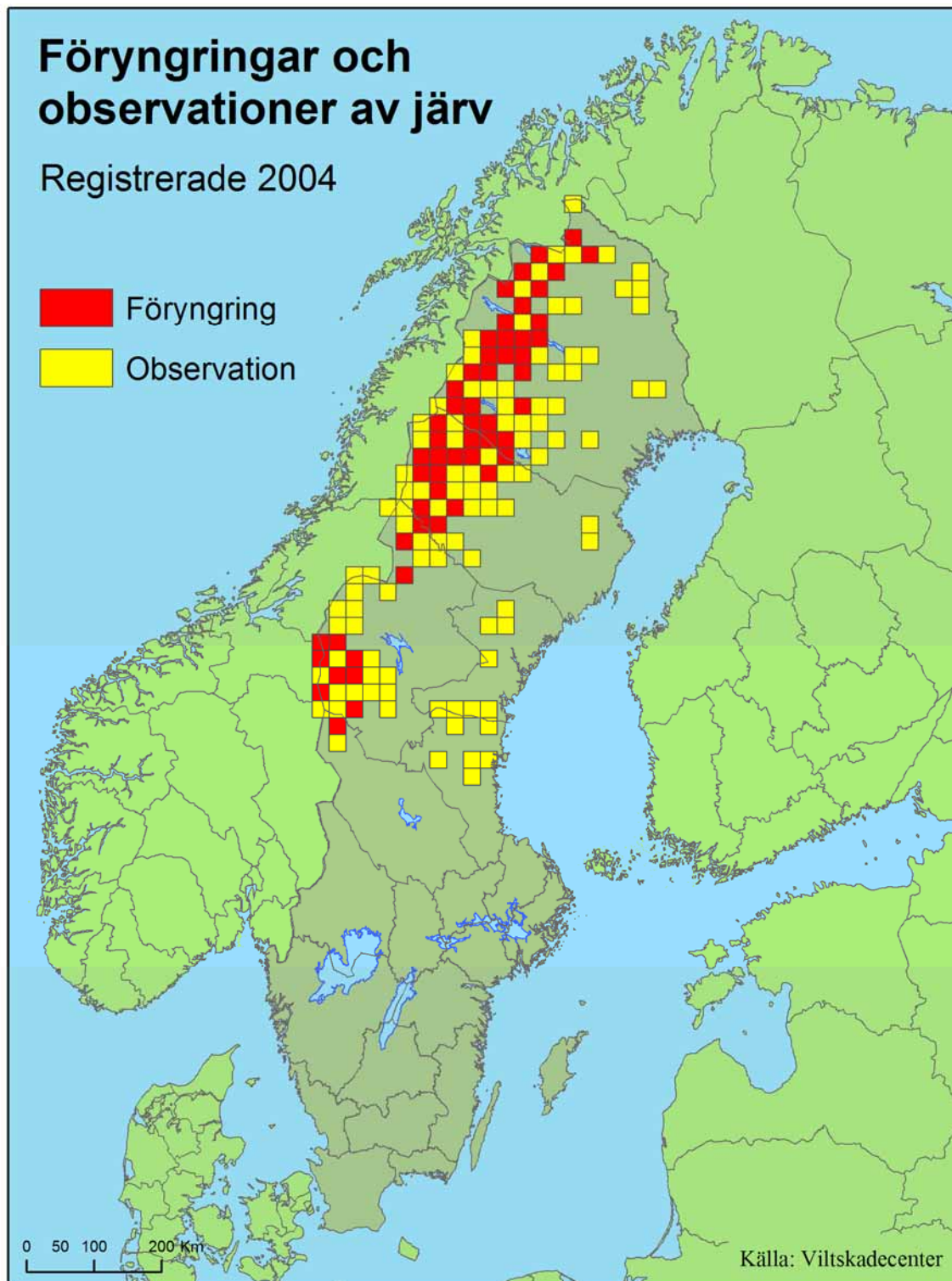
Län	Antal föryngringar		
	Säkra	Sannolika	Totalt
Dalarna	1	1	2
Varav i rensk.omr.	1	1	2
Varav utom rensk.omr.	-	-	-
Jämtland	2	9	11
Västerbotten	4	12	16
Norrbottn	24	17	41
Övriga län	-	-	-
Hela landet	31	39	70
Varav i rensk.omr.	31	39	70
Varav utom rensk.omr.	-	-	-

Källa: Viltskadecenter

Källa: Viltskadecenter

Figur 1. Antalet föryngringar av järv som har dokumenterats av länsstyrelserna åren 1996 – 2004.

Figur 2. Utbredningen av de 70 föryngringar av järv som registrerades för 2004 samt för observationer av järv gjorda under 2004. Inom markerade 25x25-kilometersrutor kan en eller flera föryngringar respektive observationer förekomma. Kartan visar endast föryngringar och observationer som kvalitetsäkrats av länsstyrelsens personal enligt NFS 2002:14 och NFS 2002:15. Kartan bygger på uppgifter registrerade av länsstyrelserna i Rovdjursforum.